

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«НАУКА ТА ОСВІТА БЕЗ КОРДОНІВ»

*XV Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

**«РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ НАУКИ:
ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ІННОВАЦІЇ»**

Тези доповідей

Частина 3

29 березня 2019 р.

Дніпро
2019

УДК 0.82

ББК 94.3

Розвиток сучасної науки: теорія, практика, інновації: XV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Дніпро, 29 березня 2019 р. – Ч. 3. – Дніпро: ГО «НОК», 2019 – 58 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на XV міжнародну науково-практичну інтернет-конференцію «Розвиток сучасної науки: теорія, практика, інновації». Для науковців, аспірантів, здобувачів, викладачів та студентів вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

Оргкомітет інтернет-конференції не несе відповідальності за матеріали опубліковані в збірнику. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають персональну позицію учасника конференції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Коса Н. С. Особливості кризової інтервенції як екстренної психологічної допомоги.....	4

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Бичук І. О. Технології соціальної роботи з молоддю.....	10
Вірченко В. І. Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу	13
Кравець Н. П., Рудковська А. Ю. Соціальна реабілітація дітей-сиріт з інтелектуальними порушеннями.....	23
Кравець Н. П., Шовкун А. В. Фізичні вправи на уроках літературного читання як засіб корекції особистості учнів з інтелектуальними порушеннями.....	28
Ladynenko L. P. Theory of probability in a school course of mathematics: some aspects of study.....	34
Lysenko T. P. Problems and perspectives of linguodidactics.....	36
Нечипоренко А. Ф. Візуалізація навчальної інформації на заняттях з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням».....	40
Фідірко М. О., Антінова Ж. І. Особливості фізичної підготовленості студентів-першокурсників НУ «ОЮА».....	43
Хаврюченко Л. Л. Дистанційне навчання у вузі.....	47

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Снігур А. І. Гендерні аспекти управління в соціальній сфері.....	51

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ-СИРІТ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Кравець Н. П.,

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри психокорекційної педагогіки

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

м. Київ, Україна

Рудковська А. Ю.,

студентка факультету спеціальної та інклюзивної освіти

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

м. Київ, Україна

Сирітство у європейських країнах та в Україні було поширеним соціальним явищем особливо у другій половині XIX – до середини XX століття, на що звернули увагу відомі педагоги: Й. Песталоцці, Я. Корчак, А. Макаренко та ін., висвітлюючи у своїх роботах проблеми навчання й виховання дітей-сиріт та дітей, які потребують опіки з боку держави. Проблема сирітства залишається актуальною і в наш час, зокрема соціалізація дітей-сиріт. Щороку збільшується число дітей, полишених піклуванням батьків внаслідок позбавлення їх батьківських прав, визначення недієздатними, перебування у місцях позбавлення волі, перебування на заробітках за кордоном тощо.

Проблема соціалізації дітей-сиріт актуальна тому, що втрачено розуміння сім'ї як найважливішого соціального інституту щодо соціалізації дітей та як найближчого соціального оточення для її належного розвитку. Особливо це стосується дітей з інтелектуальними порушеннями, які перебувають у дитячих будинках, школах-інтернатах:

діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування (зокрема соціальні сироти). «Заміна біологічної родини, виховання дитини у дитячому будинку чи школі-інтернаті не дає бажаних результатів щодо належної соціалізації та адаптації дітей-сиріт з інтелектуальними порушеннями» [1, с. 4].

Термін «соціалізація» вперше запропонував американський вчений-соціолог Ф. Гіддінгл у 1887 році, що означає підготовку людей до життя, розвиток соціальної природи, характеру індивіда. На готовність до соціалізації впливає депривація.

Чеські вчені Й. Лангмейєр і З. Матейчек вважають, що успішна соціалізація дитини та її розвиток відбуваються завдяки дотриманню потреб дитини у забезпеченому відповідними стимулами середовищі, у диференціації та поетапній структурі зовнішніх стимулів, первинних суспільних зв'язків (насамперед з матір'ю), суспільній саморегуляції, завдяки чому дитина оволодіває окремими суспільними ролями та ціннісними суспільними цілями [4, с. 63].

Діти-сироти і соціальні сироти потребують соціально-педагогічної підтримки, в процесі якої отримують підтримку в організації себе, свого психічного стану, стосунків у родині, школі, суспільстві. Тому на сьогодні діяльність МОН України відповідно до Державної цільової соціальної програми реформування системи закладів для дітей-сиріт і дітей-соціальних сиріт спрямована на реформування інтернатних закладів для вказаної категорії дітей, оскільки діти-сироти, які проживають у спеціальних закладах, часто відстають у розвитку, для них характерна асоціальна, делінквентна поведінка. Постійно перебуваючи у дитбудинку чи школі-інтернаті, діти позбавлені радості спілкуватися з іншими людьми, у них постійне коло спілкування, вони не відчувають лагідного ставлення однієї постійної людини, тому не отримують для розвитку відчуттів постійну стимуляцію, що призводить до відставання у

фізичному й розумовому розвитку, ставленні до інших [1, с. 65]. Кожна дитина-сирота характеризується імпульсивною поведінкою, невміннями керувати власними діями, ситуативністю бажань. За Л. Виготським основною умовою психічного розвитку дитини є її спілкування з дорослим. Спілкуючись з дорослим, дитина засвоює соціально-історичний досвід, у ході якого здійснюється її психічний розвиток.

Перебуваючи у школі-інтернаті, підлітки-сироти попадають в ситуацію ізоляції. На них впливають групи однолітків, у яких здебільшого асоціальна поведінка, контакт з якими негативно впливає на формування соціальних навичок. Самооцінка підлітків-сиріт базується на оцінках оточуючих. Підлітки орієнтуються на зовнішнє оточення, на пристосування, ціннісні орієнтації не сформовані. Першість надається матеріальним благам. Діти-сироти погано розуміють роль чоловіка й жінки, не уявляють, якою має бути позитивна сім'я, оскільки не розуміють тендерних особливостей.

Виходом з такого становища є надання прямої допомоги дітям з недостатніми емоційними зв'язками, насамперед якнайшвидша передача їх у прийомну або патронатну сім'ю. У прийомних сім'ях, в родинах діти-сироти отримують навички соціальної адаптації – життєві навички. У прийомній сім'ї діти на прикладі прийомних батьків та їхніх дітей вчать будувати свої стосунки як з дорослими, так і з дітьми. Але уваги з боку державних інституцій, зокрема соціальних служб, потребує робота з прийомними батьками.

Працюючи з прийомними батьками, потрібно розвивати в них власну батьківську поведінку з метою забезпечення достатнього чуття до емоційних потреб дитини, навчати досягати емоційної близькості з дитиною, яка уникає емоційного контакту. Вчити заохочувати в дитини розвиток інтересів та інтелектуальну активність, що забезпечить позитивну самооцінку дитини. Формуючи в дитини родинне чуття й

стосунки, варто брати до уваги вік, стать підлітка, тривалість життя в родині. Щоб підлітки прижилися у прийомній сім'ї, вчити їх ставити себе на місце іншої людини, встановлювати контакти.

На відміну від прийомної сім'ї, у патронатній один або обоє батьків є повноважними опікунами до повноліття дитини, не перебувають з нею в аліментних стосунках, до повноліття дитини отримують державну допомогу на її утримання.

В усиновлених та патронатних сім'ях часто соціалізація дитини проходить через різновікову групу, оскільки з рідної сім'ї діти винесли спотворені ціннісні орієнтації та ускладнення побудови власної сім'ї. У прийомних і патронатних сім'ях, в яких є різновікові діти, створюються сприятливі умови для успішного інтелектуального і творчого розвитку дітей, у них легко проходить перехідний період. У таких сім'ях діти, насамперед підлітки, набувають знань про сім'ю, сімейні стосунки, сімейні ролі. Діти самі привчають один одного до виконання правил поведінки. Вони опановують необхідні особистісні якості: толерантність, доброзичливість, взаємодопомога, сімейні традиції переносять у власні майбутні сім'ї. Діти вчать економії та бережливості, стають більш впевненими в собі, самостійними, почувають себе захищеними, тобто опановують навички соціалізації [1, с. 51].

Як вказує Л. Шіпіцина, «Передача соціального досвіду, навчання соціальним формам і способам діяльності здійснюється шляхом виховання, навчання, включення в різні види діяльності і впливи середовища» [5, с. 254].

Для дітей-сиріт одним з джерел соціально-трудової адаптації є передача знань через літературу, первинний досвід, здобутий у школі, який пов'язаний з формуванням основних психічних функцій і елементарними формами суспільної поведінки [3, с. 104]. Успішну соціалізацію дітей-сиріт з інтелектуальними порушеннями забезпечує

художня література, «яка стає носієм соціального досвіду, основним пропагандистом знань, умінь, навичок, цінностей та ідей суспільства, насамперед соціалізатором для вказаної категорії школярів» [2, с. 81].

Особливо бережного ставлення потребують діти-сироти із конфліктних зон, які стали очевидцями психотравмуючих ситуацій, адже сам факт переміщення – це вже стрес, а ще та психічна травма, яку діти отримали, ставши свідками конфлікту. Для дітей характерні злість, страх, гіперобережність. Постравматичний синдром проявляється на різних рівнях: фізичному, когнітивному, емоційному, поведінковому. У прийомних сім'ях, в родинях вони отримують навички соціальної адаптації – життєві навички.

Основною умовою забезпечення психічної допомоги дітям-сиротам є соціально-психічна реабілітація – комплекс відповідних заходів, спрямованих на відновлення людини у правах, соціальному статусі, дієздатності психічного здоров'я. У роботі з дітьми-сиротами в якості допоміжних ми намагалися застосовувати методи арт-терапії, що сприяють подоланню проблем психічного здоров'я, допомагають подолати апатію й безініціативність, сформувати більш активну життєву позицію дитини-сироти з метою успішної її соціалізації.

Застосування різноманітних видів соціальної реабілітації: соціально-побутової, соціально-культурної, соціально-середовищної дає можливість подолати соціальну дезадаптацію дітей-сиріт з інтелектуальними порушеннями.

Література:

1. Кравець Н. П., Колесник І. П. Робота з розумово відсталими дітьми-сиротами: навчальний посібник. Видання друге, виправлене і доповнене. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. – 95 с.